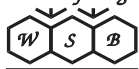
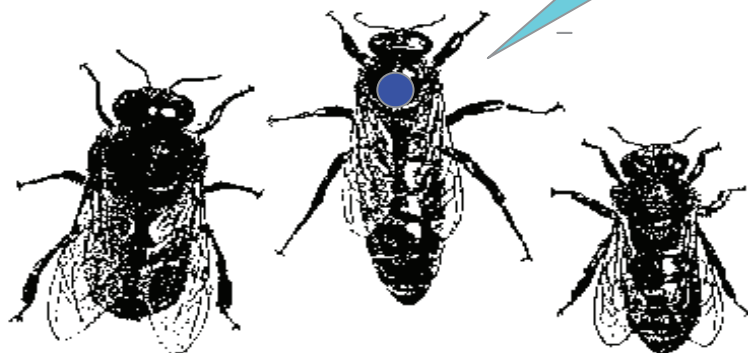

Wernsdö Skeppslags
Biodlareförening

2015

Drottningen
märks med blå
färg

Innehåll

WSB aktiviteter

Ordförande

Lite statistik

Hälsoläget

Bin i Saltsjöbaden och på Öland

Mjöd

Mitt första år

Medlemmar

Styrelsen

Sida

omslagets insida

1

1

3

5

9

10

13-15

omslagets baksida

Ansvarig utgivare:

Göran Frick Apelvägen 23, 134 37 Gustavsberg

AKTIVITETER UNDER 2015

		januari	snickerikurs
		februari	nybörjarkurser
Söndag	1	mars	kickoff
Tisdag	5	maj	öppet hus hos Freddy
Lördag	9	maj	vårmöte
Söndag	17	maj	praktisk kurs, avläggare
Lördag	23	maj	praktisk kurs, varroa
Söndag	14	juni	praktisk kurs, märka och hitta drottning
Lördag	8	augusti	praktisk kurs, invintring
		oktober	nybörjarkurser
Lördag	7	november	årsmöte

Ett bra biår?

Den gångna säsongen började bra. Övervintring var bra. Lite vinterförluster och i allmänhet starka samhällen på våren. Men redan när vi skulle börja distribuera samhällen till nybörjare visade det sig att sjukdomsläget var sämre än vad man kunnat ana. Vinglösa bin dök upp i ett antal kupor. Ni kan läsa mer på annan plats om detta.

Den goda nyheten var att trots det lyckades vi ge alla som ville börja med biodling dugliga samhällen. Intresset har sällan varit större, så det var en utmaning.

Tack vare en grupp duktiga mentorer gick det bra för alla nybörjare under säsongen. Stort tack till alla mentorer!

Kring midsommar blev vädret påtagligt sämre. Detta hade till följd att bina svärmade som galningar när det väl blev varmt igen. T o m avläggare svärmade. Det var inte ovanligt att de som sparat mer än en drottningcell fick se den först kläckta drottningen svärma trots att hon var nykläckt.

Lärdomen är att man ska vara på tårna när vädret har varit dåligt och sedan blir bra igen under svärmperioden. Kolla kuporna snabbt så kanske ni hinner dela innan de svärmar!

Det som var bra med vädret var att drag-säsongen blev längre. Vanligt vis, åtminstone på Värmdö, upphör draget i juli. Så var det inte nu. Draget fortsatte nästan oavbrutet in i augusti. Så en del biodlare fick relativt sett mycket honung.

Vår förening har nu rekordmånga medlemmar. Många är nybörjare. Det ställer krav på oss som kan lite om biodling att dela med oss.

Under kommande säsong kommer vi därför att ha väldigt mycket praktiska utbildningar.

Jag hoppas ni kan och vill komma på dem för att lära er mer!

Göran Frick

Lite statistik

Visst vore det roligt om vår förening kunde ha de högsta honungsskördarna och den minsta bidödligheten i landet?

Honungsskördarna kan vi inte göra så mycket åt, våra bin finns ju där de finns. Andra delar av Sverige är bättre om man prioriterar honungsskörd. Däremot borde vi kunna bli bättre på att få våra bin att överleva vintern tycker jag.

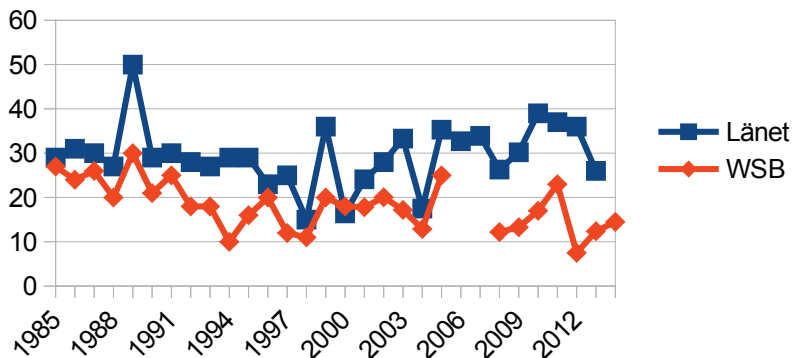
Att effektivt varroabehandla är väldigt viktigt, men också att lära sig hur man invintrer. Samhället ska ha en viss styrka, det är onödigt att chansa med en

liten skvätt bin. Vinterfodret ska sitta på rätt plats i kupan. Och så vidare. Lär och läs på vår hemsida och kom på våra praktiska träffar! Nedan kan du se lite statistik. *Göran Frick*

Vinterdödlighet för WSB jämfört med genomsnittet i SBR

År	WSB %	Landet %
07/08	15	
08/09	17	16
09/10	20	25
10/11	18	16
11/12	7	12
12/13	14	23
13/14	14	

Medelskörd av honung 1985-2014

Rapport om sjukdomsläget

Tyvärr kan våra bin drabbas av sjukdomar. I vår förening har bina varit friska under ett antal år, men det kanske håller på att ändras.

Amerikans yngelröta

Amerikans yngelröta kryper allt närmare för varje år och konstaterades den gångna säsongen i Enköping, Nyköping och Vallentuna.

Det är därför viktigt att vi inte tar in saker från dessa områden. Varken bin eller kupor eller annan begagnad biodlingsmateriel.

Om du vill köpa saker utanför vår förening – kontakta någon av de tre personerna som är ansvariga för bitillsynen.

Konsekvenser av svåra varroaangrepp

Tyvärr har vi börjat få ett annat problem. Bisamhällen som behandlas bristfälligt mot varroa kommer att visa sjukdomssymptom, eller dö.

Hösten 2013, vid en besiktning inför flytt av bisamhällen, upptäcktes ett samhälle som höll på att kollapsa av Deformed Wing Virus (DWV), dvs. ett virus som yttrar sig så att bina föds med svårt deformerade vingar. Samhället var så starkt angripet i september att det var döende och destruerades då. Behandling mot varroa hade skett med oxalsyrasublimering en gång på senhösten varje år under tre års tid.

Under den gångna säsongen har sammanlagt ytterligare fyra olika biodlare drabbats av DWV. Både i Nacka och Värmdö. Bina är anskaffade vid olika tidpunkter och från olika medlemmar i vår förening, så något ursprung för smittan kan inte härledas. Biodlarna har inte bytt saker, eller ens besökt varandra. Så att de smittat varandra torde vara uteslutet.

Biodlarna har varierande grad av erfarenhet, men kan i vissa fall inte räknas till nybörjare, utan har haft bin i mer än 5 år.

Men....

De har en gemensam faktor. Samtliga har behandlat mot varroa en (1) gång per höst med oxalsyrasublimering.

Slutsatsen blir att det inte duger. Ska man behandla enligt s.k. ekologiska metoder måste man ta till sig **hela konceptet**. Man kan inte nöja sig bara med en oxalsyrabehandling på hösten. Och man måste göra nedfallsprover under

säsongen så man kan vidta åtgärder om proven visar att man har ett stort varroatryck. Så ni som väljer att behandla enligt detta koncept **måste** läsa broschyren om det noga och följa allt som står där. Du når den på:
<http://www.wermdobiodlare.se/wp-content/uploads/2013/12/Ekologisk-varroabek%C3%A4mpning.pdf>

Vad vi kan göra alla tillsammans

Vi kommer att hjälpa er allt vi kan och ha speciella utbildningar under våren så ni får se hur det går till i praktiken.

Samtidigt är det så att vi uppskattar att ni kontaktar oss om ni misstänker sjukdomar hos era bin. Det kostar ju inget för er, och vid misstanke om amerikansk yngelröta **måste** ni kontakta oss.

Gör det hellre en gång för mycket än en gång för lite.

Alla biodlare är också skyldiga att kontakta bitillsynsmannen vid flytt av bin och försäljning av bin.

Vi gör allt vi kan för att hjälpa er om olyckan varit framme. Att bin blir sjuka är inget att skämmas över, men oftast kan man undvika det om man vet hur. Tänk på att ni kanske måste köpa lite utrustning så ni kan göra nedfallsprov, behandlingar mm.

Har ni frågor eller synpunkter kan ni alltid kontakta någon av oss.

Lycka till med behandlingen 2015!

Bitillsynsmännen: *Göran Frick Monica Basu Ingvar Pettersson*

DWV angripet bi med förkrympta vingar

Bin i Saltsjöbaden och på Öland

Mellan Saltsjöbaden öster om Stockholm och Segerstad på sydöstra Öland är det 47 mil. Även om man har en flexibel inställning till hastighetsbegränsningar går det inte att köra sträckan snabbare än på fem timmar, oftast tar det sex. Jag har arbete och permanentbostad i Saltsjöbaden och fritidshus i Segerstad. Som biodlare är jag nybörjare – jag har just avslutat min andra hela säsong. Eftersom ordet lagom inte existerar i min vokabulär tyckte jag att det var lika bra att börja ordentligt med ett bisamhälle på båda ställena. Det skulle snart visa sig att det var att ha tagit till lite i underkant...

Onsdagen den 28 maj satte jag mig i bilen efter jobbet för att åka till Öland och såg fram emot några sköna dagar under Kristi Himmelfärdshelgen. Jag kom fram vid midnatt, sov gott och vaknade vid åttatiden nästa morgon. Solen sken och det såg ut att bli en härlig dag. Då ringde telefonen. Det var grannen hemma i Saltsjöbaden som berättade att det satt en bisvärm i ett av deras träd. Grannen tycker det är trevligt med bin, men var lite orolig för svärmen förstås. Jag funderade en sekund på att ringa ”biakuten Göran eller Per” men det här var ju min allra första svärm! Så jag bredde några mackor, vinkade hejdå till hustrun och satte mig i bilen igen.

Under resan funderade jag över vad som kunde ha gått fel. Jag tyckte att jag hade följt boken eftersom jag hade satt på extra lådor och dessutom gjort en avläggare. Det är ju som oftast stor skillnad på teori och praktik och det är inte helt lätt för en nybörjare att ha koll på spätt yngel, mat, pollen och allt som ska finnas på olika ramar när man gör sin avläggare. För att nu inte tala om att varje erfaren biodlare tycks ha sin alldeles egna metod. Och tyvärr hade även Görans bin svärmat så det fanns inget samhälle att träna på när vi hade kursen om avläggare. En annan tanke slog mig: det ju finns åtminstone en annan biodlare i närheten så det kanske inte var mina bin som svärmat? Vid tretiden var jag hemma. Jag såg svärmen direkt jag klev ur bilen. Den hängde i en ek, bara 3-4 meter från marken och utan några besvärande grenar eller annat i vägen. Jag har en gammal fin halmkupa och den använde jag för att fånga svärmen. Det gick utan problem. Efter några timmar hade jag fått över svärmen i en låda med ramar med både yngel och honung och det verkade som svärmen tyckte om sin nya bostad. Nu uppstod nästa fråga. Jag ville förstås tillbaka till Öland men kunde jag lämna denna nyfångade svärm innan jag var säker på att den inte tänkte dra iväg en gång till? Kunde jag ta med mig svärmen i bilen till Öland? Jag ringde bi-tillsyningsmannen som trots att det var helgkväll hade jour och jag fick klartecken till flytt. Efter att ha sovit några timmar stängde jag in bina och placerade kupan i

bilen och styrde kosan söderut igen. Jag var tillbaka på Öland ungefär ett dygn efter att jag åkt och jag hade kört nästan 150 mil på två dagar. Vad gör man inte för sina bin?

Jag hade planerat att se över mina Ölandsbin ordentligt under Kristi Himmelfärdshelgen men svärmen i Saltsjöbaden och lite annat kom emellan. Tursamt nog har jag en svärson, Max, som bor på Öland och som dessutom är biodlare. Jag bad Max att titta till mina bin och reste hem.

Nästa dag ringer telefonen, det är Max. Han är en normalt mycket lugn person men nu hör jag direkt att han är stressad. Det ska sägas att jag redan i slutet av förra säsongen tyckte att mina Ölandsbin visade tendenser till ilska och jag fick säkert 15 stick på fötterna en gång när jag slarvat och bara hade bomullsstrumpor på mig. Bina är väldigt arga, säger Max, och det är otroligt många bin. Vi diskuterar lite hur han ska hantera det hela. När Max ringer tillbaka efter en stund är rösten ännu mer pressad. Grannen intill låter bygga en stenmur och nu har han precis sett hur hantverkarna springer iväg, vilt fäktande, med arga bin efter sig.

Jösses, tänker jag, nu börjar det bli lite kris! Jag känner mig lite hjälplös minst sagt men det känns lite knepigt att köra 47 mil nu igen, och vad kan det tillföra? Hustrun är visserligen kvar på ön, men hon har tydligt förklarat att biskötsel inte ingår i hennes kompetensområde. Jag ringer istället Irene som inte bara är lokal biodlare utan dessutom bonde och frågar om hon har någon avlägsen åker ute på Alvaret där mina bin kan få husera tillfälligt. Hon lovar att ställa upp med såväl tillfällig bi-mark som med att hjälpa Max med flytten. Fyra LN-lådor med mycket honung i kombination med binas humör gjorde att hela samhället behövde lyftas på en gång. Riktigt hur de bar sig åt vet jag inte men sent på kvällen hade de lyckats köra iväg samhället till en rapsåker långt från närmaste bostadshus. Men det fanns fortfarande en hel del arga bin kvar i trädgården rapporterade hustrun, som gick omvägar under flera dagar för att inte bli stucken.

Vad som hade hänt med detta samhälle kan jag inte förstå. Drottningen producerade otroligt mycket nya bin och eftersom de stod i kanten av en rapsåker fick jag sätta på en låda till, fem lådor alltså. Men det var inga snälla bin och jag var mycket undrande över hur jag skulle bära mig åt för att kunna ta hand om honungen. Även iklädd heltäckande overall, stövlar och handskar är det inte direkt lustfyllt att ha tusentals arga bin omkring sig. Skillnaden mellan hur ett fromt och ett ilsket bi låter är ju mycket tydlig och det blev fort mycket svettigt i overallen. Men jag kunde ju inte låta honungen förfaras, så väl påpälsad och med massor med rök i pusten grep jag mig an jobbet en av dagarna runt midsommar. Jag är inte stolt över hur

mycket rök jag använde men det kändes helt nödvändigt. Efter mycket om och men hade jag lyckats plocka bort 20 LN-ramar helt fyllda med täckt honung. Det fanns lika mycket kvar men nu hade jag fått nog för denna gång.

För att komma tillrätta med det här samhället behövde jag byta drottning, tänkte jag. Men så här i slutet av juni fanns det väl inte så många drottningar att köpa? Jag frågade runt i föreningen och läste annonser i Bi-tidningen och fick napp. En drottning och några arbetsbin i en bur av plast kom som ett brev på posten efter några dagar.

Den här gången var bina inte så aggressiva, jag använde mycket rök.... Men många var de, ramarna var överfyllda och jag tyckte att det var yngelramar lite överallt så hur jag skulle hitta drottningen begrep jag inte. Jag inspekterade ram efter ram, solen gassade, svetten rann, men inte hittade jag drottningen. Jag tog fram läroboken från bikursen och läste att man som sista alternativ kunde "sila" fram drottningen genom att hålla alla bin i samhället på ett spärrgaller. Jag försökte men det funkade inte så bra så jag började montera tillbaka ramarna och tänkte åka hem. Och då såg jag henne plötsligt med sin stora vita tippex-fläck. Efter visst besvär lyckades jag fånga in henne. Jag satte dit buren med den nya drottningen och åkte nöjd hem och drack en som jag tyckte välförtjänt öl.

Jag tittade till bina igen efter någon vecka. Nu var bina snälla bin, de brydde sig knappt och jag kunde lyfta undan lådorna utan att röka och jag kände mig så nöjd, så nöjd. Men när jag tog bort drottningburen såg jag direkt att något var fel. Det låg döda bin i buren! Efter en närmare titt insåg jag mitt misstag: jag hade visserligen tagit bort tejpen men missat att pilla bort den lilla plastbiten som förhindrar bina från att komma ut ur buren. I buren låg alltså en död drottning och några arbetsbin som jag betalat 500 kronor för! Men trots det fanns mängder av nya ägg i samhället och bina var som sagt snälla. Hur det hela hade gått till vet jag inte men samhället hade uppenbarligen en parad drottning som gjorde snälla bin. Och de hade producerat nästan 80 kilo rapshonung!

Svärmen från Kristi Himmelfärdshelgen hade under tiden stått i trädgården på Öland och den hade utvecklats mycket fint. Jag ville inte störa samhället och tänkte att det väl inte kunde vara så starkt tillväxt, så jag lät de två lådorna vara. Den 31 juli hade vi packat bilen för att åka till Skåne och sonens bröllop. Men innan vi kom iväg knackade grannen på dörren. Han hade legat och slumrat i hängmattan och trott att han drabbats av akut tinnitus, men insett att så inte var fallet när han tittade upp och såg en bisvärm i trädet ovanför sig. Enligt kursboken svärmar bina inte så här sent

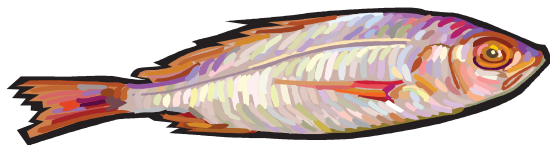
på året, men de här bina hade väl inte gått kursen antar jag. Det var bara att parkera bilen och ta på sig overallen igen.

Det var lite knöligt med grenar i vägen och det tog tid innan jag tyckte att jag hade fått ihop bina. Men det är ju fascinerande hur otroligt snälla bina är när de svärmar! Jag fick över svärmen i en låda med ramar men de var oroliga och det var väldigt många bin utanför kupan under hela kvällen. Nästa morgon hängde det fortfarande en stor klase bin utanpå kupan. Och plötsligt såg jag hur det formligen forsade bin ur kupan och hur de tog formen av ett stort svart moln som lät som ett JAS-plan. Snabbt fick jag fram mobilen och hann filma lite. Det var en helt otrolig syn. Molnet rörde sig bara ett 20-tal meter innan det stannade ovanför samma träd som dagen innan. Det var bara att börja om igen, men denna gång tog jag en ram med yngel från det andra samhället och kanske var det vad som behövdes för att få svärmen att stanna kvar.

Ja, jag började alltså säsongen 2014 med ett samhälle på vart ställe. Nu när invintringen är klar finns det tre samhällen på Öland. Också i Saltsjöbaden har verksamheten utökats till tre efter ytterligare en avläggare och en svärm till. Men det är en annan historia.

Lars Turesson

Ps. Jodå, vi hann i tid till bröllopet och grannen sms-rapporterade ”läget ok” under högtidligheterna så att vi kunde fira lugnt!

Marinerad matjesill med honung och senap

Ingredienser

4 matjesillfiléer

1 msk honung

2 msk senap

1 tsk vinäger

4 msk olja

massor med dill

Rör samman honung, senap och vinäger. Droppa i oljan under vispning.

Avsluta med hackad dill. Lägg upp filéerna på ett fat, täck med sås och ställ kallt en stund före servering.

Mjöd

Det är numera tillåtet att tillverka mjöd av honung.

Torrt mjöd

5,4 kg honung

2 tsk jästnärssalt

Champagnejäst

Slå honungen, jästnärssalt och 9 liter vatten i bryggkärlet. Upphetta långsamt till ca 77° C och håll det där i 30 minuter för att pastörisera blandningen.

Skumma av det skum som bildas. Slå vätskan i en damejeanne som innehåller kallt vatten och fyll på mer kallt vatten så att damejeannen innehåller ca 23 l vätska.

Slå i jästen när vätskan håller en temperatur om ca 27° C. Låt den jäsa i temperatur mellan 18-27° C tills den klarnat vilket vanligen sker inom 3 månader.

Tappa om mjödet och låt det efterjäsa tills det är kristallklart då det kan tappas på flaskor.

Sött mjöd

8,2 kg honung

3 tsk jästnärssalt

2 tsk citronsyra (beroende på vilken honung man använder)

Steinberger vinjäst

Häll i jäskärlet honung, jästnärssalt, citronsyran och 9 l vatten. Upphetta långsamt till ca 77° C och håll det där i ca 30 minuter för att pastörisera blandningen.

Skumma av det skum som bildas. Häll vätskan i en damejeanne som innehåller kallt vatten och fyll på mer vatten tills det blir ca 23 liter sammanlagt.

När blandningen svalnat till ca 27° C hälls jästen i och jäsningen får sedan pågå tills mjödet börjar klarna vilket kan ta upp till 6 månader, ibland längre. Tappa om mjödet och låt det jäsa färdigt. När mjödet är kristallklart tappas det på flaskor.

Om man inte vill använda den fina honungen går det utmärkt att använda honungen som följde med avtäckningsvaxet. Tag en stor kastrull, tillsätt några liter vatten så att det blir ett vattenlager på ca 5 cm i botten på kastrullen och tillsätt sedan avtäckningsvaxet. Värm sedan upp blandningen så att vaxet smälter. Låt det inte koka. Ställ undan kastrullen och isolera den med filter och låt den svalna mycket långsamt. Tag bort isoleringen efter ett dygn och med lite

tur flyter en vaxkaka i kastrullen. Häll av honungsvattnet i en behållare som kan förses med ett jäsrör. Mät densiteten på honungsvattnet med en aerometer, kan köpas på PGW Produkter på Hökens gata 8. De har också jäst och närsalt. Densiteten är graderad i Oechlergrader. Den bör ligga kring 100. Genom att tillsätta honung eller vatten reglerar man densiteten. Den teoretiska alkoholhalten man får vid full utjäsning är ungefär Oechlergraderna dividerat med 7. Med 100 grader blir halten ca 14%. Man kan tillsätta torkad humle om man vill eller citroner och apelsiner för att få en mer balanserad sötma. Tillsätt också jäst och närsalt.

Låt behållaren stå tills det inte bubblar mer ur jäsröret. Tappa om med hävert så att inte bottensatsen kommer med. Låt mjöden stå i några månader innan ni tappar upp på flaskor så blir drycken ännu godare.

Min första säsong som biodlare

Med stort intresse hade jag sedan sommaren 2013 på egen hand läst en del litteratur om biodling. Ännu roligare blev det då jag deltog i biodlingskursen med Göran Frick och Per Thunman hösten samma år. Inför våren 2014 gjorde jag en intresseanmälan att få låna ett bisamhälle och i början av maj anskaffade jag en bioverall för att vara redo när samhället levererades. Jag förberedde platsen där bikupan skulle stå. Två EU-pallar blev bra som underlag. Jag köpte lite tjockare plast att lägga under i dubbla lager till skydd mot myror som jag visste fanns i närheten.

Så kom då den stora dagen. Den 22 maj kom Göran med det bisamhälle som jag skulle få låna (och som jag senare köpte). Det var två lådor lågnormal (Nackakupan). Någon dag senare kom min mentor Per Thunman för att hjälpa mig med bina. Inför mitt första ingrepp i bisamhället rådde han mig att inte använda handskar då jag hanterade ramarna. Det kändes verkligen pirrigt, men efter ett tag kom jag över det. Bina kröp snällt omkring, även på händerna ibland. Det var en härlig känsla att äntligen ha kommit igång. Vi hjälptes åt att gå igenom bisamhället och hittade flera ramar med täckt yngel och honung samt en ram med pollen. Vi såg också drottningen som sedan tidigare var märkt med vit färg och vingklippt. Den tredelade drönarramen, som jag snickrat till på föreningsträffen i början av maj, tillsatte vi nu i en av lådorna och ramen placerades mitt i lådan intill en yngelram.

Det blev nu en hel del studier i kataloger från biodlingsföretag. I slutet av maj hade jag samlat ihop en lista på saker som jag beställde från Töreboda, bl.a. en motoriserad slunga och en avtäckningslåda samt en hel del annat.

I början av juni blev det så dags att, tillsammans med Per, skära ut sektioner av drönaryngel ur drönarramen. Tanken med denna åtgärd är att hålla nere varroakvalstren i samhället. Honan söker sig nämligen helst till drönarlarver eftersom de tar längst tid på sig att utvecklas. Jag fick också lära mig att granska ramarna för att kontrollera om där fanns ägg och yngel. Äggen var lite svåra att upptäcka. Det gäller att man har ljuset från rätt vinkel. Att det finns ägg tyder på att där finns en arbetande drottning i samhället. När vid stod där kom jag på mig själv med att ha glömt slöjan, men det gick bra ändå. Det var en skön känsla att känna de tunga och varma ramarna fulla av bin. En hel del honung fanns och en liten del hade börjat bli täckt.

Dagen efter kom Per igen, men nu för att hämta larver till sin drottningodling. Han tyckte våra bin var så snälla att de kunde lämpa sig för avel. Jag fick prova på att fiska upp de mycket späda larverna från botten av cellerna för att sedan flytta dem till en särskild liten vaxkopp. Det var verkligen svårt, men Per var – som alltid! – mycket uppmuntrande. När jag återställde bisamhället fick jag mitt första bistic och senare på dagen blev handen svullen. Nu visste jag hur det kändes.

Andra veckan i juni slog första vallmon ut i trädgården och våra björnbär började blomma. Jag såg flera bin bland björnbärsblommorna och passade på att försöka ta närbilder av dem. I växtlistorna läste jag att björnbär är en utmärkt växt för bin både när det gäller nektar och pollen. Det var nu dags att tillsätta ytterligare en låda med 10 ramar med mellanväggar. Rutinen med att skära ut sektioner i den tredelade drönarramen fortsatte jag med till slutet av juli då drönarnas tid var över.

I mitten av juni levererades mina beställda bisaker på en lastpall. Jag hade fullt sjå att lasta av och bära in allt. Packade upp och monterade honungsslungan. Monterade ihop de första av mina 100 Hoffmann-ramar (byggsats). Jag är knappast någon snickar-talang så det var roligt att själv kunna spika ihop, tråda och smälta in vaxmellanväggar i ramarna. Vid en inspektion någon dag senare visade det sig att samhället hade utvecklats mycket väl. Det började nu bli dags att slunga honung och göra avläggare. Det kalla och regniga vädret gjorde dock bina på dåligt humör, men det var intressant att få uppleva sambandet mellan väder och humör. Per lärde mig att lyssna på ljudet; en mer högfrekvent surrande tyder på att bina håller på att tappa tålamodet. Som nybörjare riskerar man att arbeta för långsamt med bisamhället och efter ett tag kan även snälla bin surna till.

I slutet av juni kom Per för att hjälpa mig att göra en avläggare. Det gick till så att vi flyttade över vissa ramar till en ny bikupa. Vi flyttade två ramar med yngel och fyllde på med ramar med honung samt utbyggda ramar och mellanväggar. Per fångade in drottningen så att vi från det gamla till det nya samhället kunde skaka ner bin från ett antal ramar utan att samtidigt flytta på drottningen. Tanken var att vi veckan därpå skulle tillsätta en drottning till avläggaren. I och för sig kan man låta dem dra upp en drottning själva, men man spar värdefull tid genom att sätta dit en drottning. Vidare skar vi ut 1/3-del av drönarramen som jag lade i frysen för senare analys. Per konstaterade att vissa ramar var slungningsbara och vi valde ut två stycken för att han skulle demonstrera för mig hur det gick till. Sålunda invigde vi först avtäckningslådan och därefter den nya motordrivna slungan som jag placerat i ett rum i källaren. Så fick vi vår första honung – en härlig känsla. Tappade upp honungen i glasflaskor som jag köpt för detta ändamål. En del av honungen ville vi behålla i flytande form. Poängen med glasflaskor är att man kan värma upp dem lite försiktigt om honungen skulle spontankristallisera.

I slutet av juni spikade jag ihop 10 Hoffmann-ramar samt trådade dem och smälte in vaxmellanväggar. Till det gamla samhället tillsatte jag en ny låda med dessa 10 mellanväggar. Det var första gången som jag ensam, dvs. utan min mentor, gjorde ett ingrepp i bisamhället och jag kände mig rätt stolt över denna framgång.

Pers drottningodling gick inte så bra så det fanns ingen drottning att tillsätta till avläggaren. När jag den 21 juli skulle göra en inspektion av avläggaren hade jag lyckats locka dit min fru i sin nya fina bidräkt. Det visade sig bli en lyckosam premiär för det tog inte många minuter innan det var hon som upptäckte att bina i avläggaren hade producerat en drottning i egen regi.

Så gick sommaren och efter en ganska händelsefattig augusti var det den 7 september dags för invintring. Per kom till min hjälp vilket var mycket värdefullt. Jag var nämligen vilsen i flera avseenden. Skulle man invintra på en eller två lådor lågnormal? Hur skulle ramarna placeras? Per tyckte att samhället var så starkt att det kunde invintras på två lådor. Det var många mycket fina honungsramar att ta hand om och jag höll på en stor del av dagen med att slunga all honung och det blev ett fullt 45 kg-kärl. Vi hade i förväg gjort i ordning ljummen sockerlösning som jag tillsatte i de särskilda foderlådor som jag köpt och placerat ovanpå de båda bisamhällena. Redan dagen efter var det dags att fylla på mer. I slutet av september tog jag bort foderlådorna (en per

samhälle). Det var nu ingen sockerlösning kvar vilken innebär att varje samhälle hade fått 18 kg socker (torrsubstans).

Sedan slutskattningen hade jag varit flitig med att varje dag röra i honungen, men detta visade sig varit förgäves. Det var först när jag en bit in i oktober tillsatte en ymp som jag gjort av redan kristalliserad honung som det blev meningsfullt att röra i honungen. För ändamålet hade jag köpt en ny kraftig bormaskin till vilken jag kopplat en rostfri omrörare avsedd för honung och konstruerad så att det inte skulle vispas in luft i honungen.

I mitten av oktober kom Per och hjälpte mig med att, med sin oxalsyraförångare, behandla våra båda bisamhällen mot varroakvalster. När vi skulle byta botten på ett av samhällena blev bina irriterade och jag fick flera stick i ena foten. Jag var inte beredd på att de skulle vara så aktiva, men fick min en läxa. Tänkte på Göran som brukar ha damasker! På kvällen hade jag rätt ont i den bistungna foten. Det hindrade mig dock inte att som vanligt röra i honungen vilket skedde varje kväll. Det tog en dryg vecka innan honungen hade kristalliserat så pass att det var dags att tappa upp i burkar. Jag hade i förväg köpt 48 st. burkar a 700 gram och alla burkarna fylldes, men det blev en hel del honung över både i flytande och i kristalliserad form. Jag skulle uppskatta året totala skörd till c:a 55 kg.

Vid föreningens årsmöte i november fick jag min honung bedömd enligt SBR:s protokoll och jag fick inga poängavdrag. Det innebar att jag fick möjlighet att beställa etiketter från SBR. Det är ju i och för sig inte alls nödvändigt men jag tyckte det var roligt som ett kvitto på att jag nu hade kommit ”i mål” efter min första lyckosamma och roliga säsong som biodlare.

Ett stort tack till min utmärkte och tålmodige mentor Per Thunman för all kunnig och inspirerande vägledning förmedlad med en smittande glädje och entusiasm!

Henrik Edelstam
Saltsjö-Duvnäs

